

Utlåtande Rotel VIII (Dnr KS 2019/1899)

Ta tillbaka utsatta områden

Motion av Bengt Herke m.fl. (-)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Bengt Herke m.fl. (-) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framhålls den allvarliga situation som råder i utsatta områden och att det finns stora förbättringsmöjligheter i arbetssätt och samverkansformer för att vända utvecklingen. Motionärerna lyfter fram att det bör inrättas lokala myndighetsgemensamma aktionsgrupper i de utsatta områdena där staden ska samverka med en rad nationella myndigheter. I motionen yrkas att kommunstyrelsen tar erforderliga kontakter med berörda statliga myndigheter för att inrätta myndighetsgemensamma aktionsgrupper; samt att kommunstyrelsen tar erforderlig kontakt med Polisen för att stärka den polisiära förmågan i stadens särskilt utsatta områden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att samverkan internt i staden och tillsammans med relevanta myndigheter och andra aktörer är en central del i arbetet med det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Socialnämnden framhåller vikten av att utveckla och stärka de verksamheter som redan pågår inom staden samt understryker vikten av fortsatt god samverkan med myndigheter enligt överenskommelsen mellan staden och Polisregion Stockholm.

Bromma stadsdelsnämnd anser att det är viktigt med samverkan mellan olika aktörer för att lösa komplexa samhällsfrågor.

Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd instämmer i att förebyggande arbete behöver bedrivas i en bred samverkan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att de insatser som görs utgår från de lokala förutsättningarna och behoven i den specifika stadsdelen samt att det är viktigt att utvärdera de insatser som ges för att identifiera framgångsfaktorer och utmaningar i det brottsförebyggande arbetet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ser flera vinster med samverkan i det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet och har tillsammans med Spångstensta stadsdelsförvaltning och Lokalpolisområde Rinkeby ingått en lokal samverkansöverenskommelse.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att staden även i fortsättningen bör rikta in sig på brottsförebyggande och preventivt stödjande arbete med olika aktörer.

Mina synpunkter

Motionärerna yrkar på att kommunstyrelsen tar kontakt med en rad statliga myndigheter för att tillsammans med dessa inrätta myndighetsgemensamma aktionsgrupper i stadens utsatta områden.

Motionärerna yrkar också på att kommunstyrelsen ska ta kontakt med polisen för att stärka den polisiära förmågan i de särskilt utsatta områdena.

Jag är positiv till att Stockholms stad samverkar närmare med statliga myndigheter i brottsförebyggande syfte, inom ramen för de samverkansmöjligheter som lagen ger. Den grönbå majoriteten har arbetat aktivt för att förbättra samverkan med statliga myndigheter, bland annat genom överenskommelsen mellan staden och Polisen. Stadens budget för 2021 innehåller till exempel ett uppdrag om att ta fram en sekretesshandbok för att underlätta samverkan mellan socialtjänsten och polisen. Som stadsledningskontoret konstaterar så förekommer redan idag en lokal brottsförebyggande samverkan mellan staden, Polisen och andra relevanta statliga myndigheter.

Jag är dock tveksam till att i detalj slå fast hur denna samverkan bör vara organiserad i termer av bemanning och fysisk lokalisering. De statliga myndigheter motionärerna tar upp är, med något undantag, de myndigheter som ingår i den så kallade nationella myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet. Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet tar inte främst sikte på det dagliga trygghetsskapande arbetet utan på att strategiskt utreda organiserade kriminella nätverk som verkar över stadsdels-, kommun- och landsgränser. Det torde vara varken görbart eller önskvärt att förlägga det arbetet till ett antal separata kontor i olika delar av staden.

Detta motsäger inte att det finns ett behov av ökad statlig närvaro i ytterstaden, vilket den grönbå majoriteten gärna påtalar i våra kontakter med statliga företrädare.

Vad gäller frågan om att stärka den polisiära förmågan i de särskilt utsatta områdena så för staden löpande en dialog med Polismyndigheten på såväl stadsövergripande som lokal nivå om lägesbild, problem och behov, utifrån de samverkansöverenskommelser som finns. Jag hoppas inte minst att det nya polishuset i Rinkeby som öppnade förra året ska innebära en långsiktigt förstärkt polisen närvaro i denna del av staden. Under 2021 kommer staden att fortsatt utveckla samlokaliseringen av socialsekreterare på polisstationer, med början i Skärholmen och Rinkeby, med syfte att uppnå ännu tätare dialog och samhandling mellan staden och polisen.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion angående att ta tillbaka särskilt utsatta områden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen avslås med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 17 februari 2021

På kommunstyrelsens vägnar:

ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

Bengt Herke m.fl. (-) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framhålls den allvarliga situation som råder i utsatta områden och att det finns stora förbättringsmöjligheter i arbetsätt och samverkansformer för att vända utvecklingen. Motionärerna lyfter fram att det bör inrättas lokala myndighetsgemensamma aktionsgrupper i de utsatta områdena där staden ska samverka med en rad nationella myndigheter. I motionen yrkas att kommunstyrelsen tar erforderliga kontakter med berörda statliga myndigheter för att inrätta myndighetsgemensamma aktionsgrupper; samt att kommunstyrelsen tar erforderlig kontakt med Polisen för att stärka den polisiära förmågan i stadens särskilt utsatta områden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att samverkan internt i staden och tillsammans med relevanta myndigheter och andra aktörer är en central del i arbetet med trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet. I staden pågår en rad olika insatser för att vända utvecklingen i utsatta och särskilt utsatta områden och det är en viktig del i kommunfullmäktiges mål om att *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.*

I slutet av 2019 tecknade staden och Polisregion Stockholm en stadsövergripande samverkansöverenskommelse. Överenskommelsen sätter ramar och struktur för den nära samverkan som sker mellan myndigheterna samt pekar ut ett antal prioriterade områden. Ett område är *riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden* där ett uttalat mål är att staden inte ska ha några utsatta eller särskilt utsatta områden inom Stockholms stad. Samverkansöverenskommelsen lyfter redan i inledningen att det är angeläget att staden och polisen gemensamt initierar och deltar i stadsövergripande och lokala samarbeten med näringsliv, civilsamhälle och för ändamålet viktiga myn-

digheter som exempelvis Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Kronofogden och Försäkringskassan.

För att komma till rätta med situationen med det dödliga våldet och kriminella konflikter i Järva inledde staden tillsammans med polisen och kriminalvården 2019 projektet *Trefas – förstärkt samverkan*. Målsättningen med arbetet är att intensifiera samarbetet, skapa ett gemensamt operativt arbete och därigenom bidra till att förhindra flera dödsskjutningar.

På stadsdelsnämndsområdesnivå har lokala samverkansöverenskommelser tecknats. Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta har en gemensam överenskommelse med lokalpolisen och där är samverkan också en bärande del. I motionen nämnda Panthermodell innefattar bland annat arbete med sociala insatsgrupper, något som staden arbetar aktivt med bland annat i dessa områden.

Flertalet av de nationella myndigheter som motionärerna lyfter fram ingår i en nationell myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet. I kommunfullmäktiges budget finns flera uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser kopplat till samverkan mot organiserad brottslighet. Staden ser ett stort värde i att på olika sätt, strategiskt som operativt, delta i och bidra till myndighetssamverkan i dessa frågor.

Vidare vill stadsledningskontoret understryka vikten av samverkan inom staden och mellan myndigheter även i förebyggande och sociala frågor för att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Under året har kommunfullmäktige antagit en strategi för att minska risken för barn, unga och unga vuxna att dras in i kriminalitet där samverkan mellan exempelvis skola, socialtjänst och polis utgör en viktig del. I strategin betonas att samverkande aktörer ska gå från att bara dela information med varandra till samhandling, det vill säga att aktivt agera tillsammans.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2020 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motion om att ta tillbaka utsatta områden.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen delar motionärernas uppfattning om att samhandling mellan olika aktörer och myndigheter är viktigt i arbetet för att minska kriminaliteten i utsatta områden.

I den samverkansöverenskommelse som tagits fram mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm framhålls vikten av att polisen och staden gemensamt initierar och deltar i stadsövergripande och lokala samarbeten med näringsliv, civilsamhället

och för ändamålet viktiga myndigheter som exempelvis Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Kronofogden, Försäkringskassan, Region Stockholm och Brandförsvaret.

Utsatta områden i Stockholms stad finns i de sju ytterstadsdelarna där också verksamheten sociala insatsgrupper (SIG) används. SIG finns sedan 2012 och är en verksamhet som bygger på samverkan mellan socialtjänsten, polis och andra för individen viktiga aktörer. Syftet med sociala insatsgrupper är att stötta individer att bryta med kriminella nätverk och/eller en kriminell livsstil. Arbetet är uppdelat på SIG unga (12-18 år) och SIG unga vuxna (19-29 år).

I oktober 2019 startade projektet Trefas – förstärkt samverkan med syfte att förhindra dödligt våld. Projektet handlar om riktad samverkan mellan Stockholms stad, kriminalvården och polisen i Järvaområdet.

Sammantaget pågår inom staden ett flertal insatser för att minska kriminalitet i utsatta områden, som inkluderar samverkan med olika externa aktörer och myndigheter. Socialförvaltningen framhåller vikten av att utveckla och stärka de verksamheter som redan pågår inom staden samt understryker vikten av fortsatt god samverkan med myndigheter enligt överenskommelsen mellan staden och Polisregion Stockholm.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen om Motion om att ta tillbaka utsatta områden för att utveckla lokala myndighetsgemensamma aktionsgrupper i utsatta områden.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker det är viktigt med samverkan mellan olika aktörer för att lösa komplexa samhällsfrågor. Myndighetsnärvaro och närvaro av olika samhällsfunktioner är betydelsefulla i utsatta områden för att stärka den lokala upplevelsen av trygghet.

Stockholm stad arbetar kontinuerligt tillsammans med andra samhällsaktörer för att utveckla arbetssätt och metoder som möter de aktuella behoven i samhället. Ett exempel på detta är att samtliga stadsdelar har slutit lokala samverkansöverenskommelser med polisen. Bromma stadsdelsförvaltning har även utökat överenskommelsen till att även omfatta utbildningsförvaltningen (Brommas grundskolor). Överenskommelserna omfattar arbete inom en rad prioriterade områden utifrån en lokal lägesbild.

Det pågår också en rad myndighetsgemensamma utvecklingsarbeten kring trygghet i stadens kranskommuner där ett exempel är Botkyrka kommuns våldspreventiva center där kommunen och polisen delar lokaler. Arbetet där görs också i samverkan med Arbetsförmedlingen, Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården. Samarbetet i nuvarande form har pågått sedan januari 2020. Som ett led i förvaltningens omvärldsbe-

vakning på området kommer effekten av olika former av myndighetsgemensamma lösningar att följas framöver.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att förebyggande arbete behöver bedrivas i en bred samverkan. När det gäller den allmänna ordningen är det viktigt att understryka att det är polisens ansvarsområde samt att det är polisen, inte kommunen som är ålagd att övervaka den.

En god samverkan mellan kommun och polis är oerhört viktig för att förebygga brott och möjliggöra ett inkluderande samhälle där alla känner trygghet, tillhörighet och tillit till samhällets institutioner. Stadsdelsnämndens uppdrag i det brottsförebyggande arbetet är att i samverkan med polis och andra verksamheter förebygga våld, gängkriminalitet och våldsbejakande extremism. Arbetet pågår utifrån ingångna samverkansöverenskommelser och bedöms vara framgångsrikt både på kort och lång sikt. Bedömningen är därför att det som efterfrågas i motionen tillgodoses genom pågående samverkan med polisen och andra samhällsaktörer. Stadens nuvarande samverkansstruktur bedöms vara ändamålsenlig.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Utvecklingen i de socialt utsatta områden är en prioriterad fråga för staden som sedan flera år tillbaka genomfört en rad satsningar för att förebygga och motverka problem i de av staden och polisen identifierade som socialt utsatta områden. Satsningarna har varit fokuserade på insatser såväl på samhälls- som individnivå, exempelvis platssamverkan samt sociala insatsgrupper (SIG). I mars 2020 beslutade kommunfullmäktige dessutom om en strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in

i kriminalitet. I strategin lyfts vikten av att socialtjänsten tillsammans med skola, polismyndighet samt andra civila aktörer samverkar kring olika förebyggande insatser. Uppdraget ligger nu hos respektive stadsdelsförvaltning att ta fram lokala handlingsplaner utifrån strategin som bygger på de lokala förutsättningarna och behoven som finns inom respektive stadsdel.

Förvaltningen anser att det är viktigt att de insatser som görs utgår från de lokala förutsättningarna och behoven i den specifika stadsdelen. I BRÅ:s rapport *Rinkeby- en tunnelbanestation som alla andra- En utvärdering av samverkan vid lokalt brottsförebyggande arbete* framkommer att den samverkansmodell som utarbetades mellan flera myndighetsaktörer i stadsdelen och som togs fram genom att använda metoden orsaksanalys har varit framgångsrik. Utöver det identifierades även tre övergripande framgångsfaktorer som centrala för samverkan; gruppsammansättning, fungerande kommunikation samt samverkansarbetet som en prioriterad aktivitet för de olika organisationerna.

Förvaltningen anser att det är viktigt att följa upp de insatser som görs för att dels identifiera framgångsfaktorer i det brottsförebyggande arbetet och dels identifiera fortsatta utmaningar. Detta för att kunna bedriva ett kunskaps- och evidensbaserat förebyggande arbete i alla stadsdelar.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Niklas Thorén m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser flera vinster med samverkan i det brottsbekämpande- och brottsförebyggande arbetet och anser att samordning gör att resurser kan användas mer effektivt.

Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har tillsammans med Lokalpolisområde Rinkeby ingått en lokal samverkansöverenskommelse som anmälades till stadsdelsnämndens sammanträde i april 2020 (dnr RK 2020/196). Syfte med överenskommelsen är att effektivt samordna det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete lokalt i stadsdelsområdena.

Arbetet med att implementera överenskommelsen pågår och en myndighetsgemensam struktur för arbetet har bildats. Inför att överenskommelsen beslutades gjordes en kartläggning av samverkansgrupper som finns lokalt och flera myndighetsgemensamma identifierades. Dessa ingår i samverkansstrukturen. Strukturen består av flera samverkansgrupper och en styrgrupp som kan liknas vid de lokala aktionsgrupperna som efterfrågas i motionen. I grupperna ingår representanter från stadsdelsförvaltning-

arna och polisen men även representanter från utbildningsförvaltningen, trafikkontoret och andra relevanta samverkanspartners.

I samverkan diskuteras metoder och angreppssätt för det brottsbekämpande- och brottsförebyggande arbetet. En avgörande del i arbetet för alla parter är att arbeta tillitsskapande och förvaltningen anser att civilsamhällets deltagande i arbetet är viktigt för att stärka tilliten.

Panther-modellen är en polisiär metod och polisen kan, om önskvärt, föreslå att den används och ta upp det inom ramen för samverkansöverenskommelsen. Panther-modellen förespråkar bl.a. sociala insatsgrupper. Den insatsen finns redan i förvaltningen och erbjuds till unga som befinner sig i riskzonen att utveckla en kriminell livsstil eller rekryteras till kriminella nätverk.

De flesta av samverkansaktörerna har lokaler i stadsdelsområdet och träffas i dessa för samverkansmöten. Förvaltningen anser att lokalerna är väl synliga och kända ibland invånarna i stadsdelsområdena.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att förebyggande arbete behöver bedrivas i en bred samverkan. När det gäller den allmänna ordningen är det viktigt att understryka att det är polisens ansvarsområde samt att det är polisen, inte kommunen som är ålagd att övervaka den.

En god samverkan mellan kommun och polis är oerhört viktig för att förebygga brott, skapa gemenskap och möjliggöra ett inkluderande samhälle där alla känner tillhörighet och tillit till samhällets institutioner. Förvaltningens möjligheter att förekomma och förhindra brott är genom förebyggande arbete och inkluderande insatser. Samverkan med polis och andra verksamheter mot våld, gängkriminalitet och våldsbejakande extremism pågår och den utarbetade samverkanstrukturen har varit positiv och framgångsrik både kort- och långsiktigt. Bedömningen är därför att motionens innehåll och det som efterfrågas tillgodoses genom pågående samverkan med polisen och samhällsaktörer samt att stadens nuvarande samverkansstruktur är ändamålsenlig och tillräcklig. Förvaltningen bedömer att staden även i fortsättningen bör rikta in sig på brottsförebyggande och preventivt stödjande arbete med olika aktörer.

Reservationer m.m.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Niklas Thorén m.fl. (V) enligt följande.

Motionärerna vill ha nya och utökade samarbetsformer mellan Stockholms kommun och olika statliga myndigheter organiserade som aktionsgrupper. Förvaltningen svarar att samarbetsformer finns redan nu mellan stadsdelsförvaltningen och lokalpolisen.

Vänsterpartiet ser positivt på samarbete mellan stat och kommun, men då inte bara vad gäller brottsbekämpning. Tyngdpunkten måste alltid vara det förebyggande arbetet, ett långsiktigt arbete som kräver tålamod. Tyvärr har utvecklingen gått åt fel håll. Det ser man på att olika statliga myndigheter dragit sig tillbaka från södra Järva, med det nya polishuset som ett tydligt undantag.

Det behövs krafttag för att bekämpa kriminaliteten i vårt område. Många är upprörda över dödsskjutningarna som förekommit. Vid manifestationen mot våld i Husby gård den 5 september i år var det flera mammor till ihjälskjutna ungdomar som talade. Tyvärr finns det tecken på att polisen ibland inte agerar så bra. I en artikel från Nyhetsbyrån Järva uttalar sig några unga män som känner sig blivit trakasserade av polisen, att de blivit behandlade som kriminella utan att vara det.